

Zápis ze druhého setkání pracovní skupiny pro ochranu práv starších osob

úterý 10. března 2020, Úřad vlády ČR, Vladislavova 4, Praha 1, místnost FÓRUM

I. Účastníci setkání:

Členky a členové pracovní skupiny (6):

Kateřina Bělohlávková (MV), Veronika Bílková (předsedkyně), Jaroslav Faltýn (MŠMT), Jiří Hrabě, Kristina Koldinská, Michaela Stachová

Zástupci členů a členek pracovní skupiny (2):

Markéta Kalousková (zástupkyně Kateřiny Bělohlávkové, MV), Iva Schneider Lokvencová (zástupkyně Davida Pospíšila, MPSV)

Nepřítomní členové a členky pracovní skupiny (7):

Lenka Balounová, Šárka Dušková, Dana Steinová, Zuzana Trávníčková, František Valeš, Jan Vobořil, Lukáš Zícha (MZV)

Hosté (1):

Lucie Vidovičová

Sekretariát (1):

Barbora Hnátová (tajemnice)

II. Návrh programu setkání:

Návrh programu:

I. Informace o činnosti pracovních orgánů při ministerstvu zdravotnictví

- Pracovní skupina pro koncepční řešení poskytování domácí péče v ČR - B. Kavková (MZd)
- Pracovní skupina pro koncepční řešení problematiky následné a dlouhodobé zdravotní péče - zástupkyně MZd

II. Téma "Domácí pečující" - první náměty pro pracovní skupinu:

- k otázce možné reformy dlouhodobého ošetrového - K. Koldinská
- k řízení o příspěvku na péči/posuzování soběstačnosti - F. Valeš
- komentář M. Stachové

III. Krátká informace k tématu "Vzdělávání starších osob"

- vzdělávání v oblasti fake news - J. Hrabě

IV. Různé

III. Průběh setkání:

• **Úvod**

V. Bílková uvedla setkání a seznámila členy se změnami v programu setkání. Kvůli nemožnosti účasti zástupkyň MZd byl vypuštěn první bod setkání. Z důvodu nepřítomnosti F. Valeše se M. Stachová nabídla, že stručně představí námět F. Valeše k řízení o příspěvku na péči/posuzování soběstačnosti.

Schválený program setkání:

I. Téma "Domácí pečující" - první náměty pro pracovní skupinu:

- k otázce možné reformy dlouhodobého ošetrového - K. Koldinská
- stručné představení námětu F. Valeše k řízení o příspěvku na péči/posuzování soběstačnosti a komentář - M. Stachová

II. Krátká informace k tématu "Vzdělávání starších osob" - vzdělávání v oblasti fake news - J. Hrabě

III. Různé

- **Téma "Domácí pečující"**

- K otázce možné reformy dlouhodobého ošetrovného - K. Koldinská

*Prezentace K. Koldinské je **připojena** k tomuto zápisu.*

K. Koldinská představila svůj příspěvek.

Diskuze k námětu:

V. Bílková zahájila diskuzi. Podle V. Bílkové by se mělo zvážit, zda by bylo vhodné pouštět se do snah o změny právní úpravy dlouhodobého ošetrovného v zákoně o nemocenském pojištění, když v současné době v této oblasti probíhá legislativní proces.

Pracovní skupinu zajímal názor MPSV. I. Schneider-Lokvencová však uvedla, že na MPSV proběhly značné personální změny a v současnosti na ministerstvu nejsou pracovníci, kteří by se blíže specializovali na téma stárnutí, a proto ani ona nyní nemůže přispět do diskuze.

M. Stachová navrhla, že by mohlo být vhodné zjistit, jaká je praxe a jaká jsou data ohledně využívání dávky dlouhodobého ošetrovného.

L. Vidovičová sdělila, že podle informací, které má, není dlouhodobé ošetrovné využíváno tolik, kolik by mohlo být, protože pro mnoho osob je dávka nedosažitelná.

K. Koldinská uvedla, že o tom, že je dávka nedosažitelná, se ví a je tomu tak zejména pro přílišnou přísnost právní úpravy. Poté nhrubo porovkala s příspěvkem na péči.

V. Bílková se vrátila k řešení dalších kroků pracovní skupiny v této oblasti. Připomněla, že by pracovní skupina neměla dublovat činnost jiných orgánů.

K. Koldinská upřesnila, že ve zmíněném poslaneckém návrhu není zahrnuto možné prodloužení podpůrčí doby a rozšíření okruhu oprávněných osob i na ty, které nejsou v příbuzenském či jiném poměru k ošetrovanému. Poslanecký návrh navrhuje zkrácení doby hospitalizace jako podmínky pro poskytnutí dlouhodobého ošetrovného na 4 kalendářní dny a zároveň také rozšíření definice ošetrované osoby také na fyzickou osobu v inkurabilním stavu.

V. Bílková tak shrnula, že pracovní skupina má v takovém případě 3 možnosti: (i) nechat proběhnout jednání o poslaneckém návrhu, monitorovat jej a poté se případně dohodnout na dalších krocích, (ii) navrhnout změnu (rozšíření) poslaneckého návrhu v rámci legislativního procesu, (iii) předložit výboru vlastní návrh.

M. Stachová k tomu uvedla, že se jedná o poměrně novou dávku a podle informací, které má, do jejího nastavení MPSV nechce příliš zasahovat.

V. Bílková navrhla, že by mohlo být vhodné zjistit více o poslanecké iniciativě, kontaktovat předkladatele a neformálně se k tomu sejit.

M. Kalousková se vrátila zpět k problému, že dlouhodobé ošetrovné není využíváno. Uvedla, že se domnívá, že se často ví, jak ho využívat, ale zaměstnavatelé mohou zájemce o využívání odradit. Proto se zeptala, zda by bylo možné apelovat na zaměstnavatele, aby dodržovali zákoník práce.

K. Koldinská k tomu uvedla, že z průzkumů nevyplývá, že by na tom byli lépe velcí veřejní zaměstnavatelé, vůči nimž jsou osoby ve služebním poměru. Naopak poměrně dobře v této oblasti jednájí vůči svým zaměstnancům velké korporáty. Zdůraznila také, že je zjištěno, že

z důvodu toho, jak je dávka nastavena, na ni pečující nedosáhnou, a to ani když mají informace a chtěli by dávku využívat. Dále také uvedla, že může opravdu docházet k tomu, že je u zaměstnavatele taková atmosféra, že si zaměstnanci nedovolí o dlouhodobé ošetřovné žádat, což však nemůže podložit daty.

M. Stachová navázala. Podle ní data o využívání dávky jsou, ale chybí data o tom, kdy někdo dávku chtěl, ale nemohl ji dostat. Také má zkušenost s tím, že některým domácím pečujícím řekl zaměstnavatel, že čerpání dávky není možné.

V. Bílková shrnula diskuzi a formulovala dva úkoly z ní vyplývající:

- a) kontaktovat předkladatele poslaneckého návrhu novely zák. o nemocenském pojištění, sněmovní tisk 695,
- b) získat co nejvíce dat ohledně využívání a poskytování dlouhodobého ošetřovného.

- Stručné představení námětu F. Valeše k řízení o příspěvku na péči/posuzování soběstačnosti a komentář - M. Stachová

*Námět F. Valeše „Lékařská posudková služba“ je **připojen** k tomuto zápisu.*

M. Stachová stručně představila námět F. Valeše. Uvedla, že z praxe má stejné zkušenosti a sleduje shodné problémy. Souhlasí tak s požadavky a doporučeními v námětu F. Valeše.

K. Koldinská přednesla své poznámky k námětu. Pokud jde o posuzování zdravotního stavu, podle K. Koldinské je skutečnost, že se posudkový lékař nepotká s posuzovanou osobou, v pořádku. Zaměřila se spíše na oblast sociálního šetření, kdy pracovníci, kteří chodí do domácností posuzovaných osob, jsou podle K. Koldinské často velmi nekompetentní, a to i sociálně. Zároveň uvedla, že tomu tak není vždy a že se situace může lišit region od regionu. Podle K. Koldinské dále námět nezachycuje všechny problémy.

M. Kalousková se zeptala, zda sociální šetření probíhá jako návštěvy pracovníků OSPOD v domácnostech a zda existuje nějaká specializace pro výkon této činnosti.

K. Koldinská odpověděla, že se jedná o strukturované návštěvy, při nichž se zjišťuje, jaká je doma atmosféra. Spíše by bylo možné uvažovat o pravidelných kurzech a školeních, o kontinuálním vzdělávání.

Na závěr k námětu V. Bílková navrhla, že by pracovní skupina mohla dále požádat F. Valeše, zda by mohl námět doplnit o zpracování otázky sociálního šetření a zda by jej mohl úžeji zaměřit na starší osoby.

- **Krátká informace k tématu "Vzdělávání strašících osob"**

- Vzdělávání v oblasti fake news - J. Hrabě

J. Hrabě informoval, že Elpida a Transitions společně pracují na plnění grantu, který dostaly na 3 roky a který je zaměřen na vzdělávání v oblasti fake news. Školí tak pracovníky informačních služeb (knihovny, vzdělávací instituce, akademie 3. věku,...) prostřednictvím workshopů o tom, jak učit starší osoby používat nástroje k rozpoznávání pravdivých a lživých informací. Do 3 let poté plánují k tématu uspořádat konferenci.

V. Bílková požádala o průběžné informování pracovní skupiny o stavu řešení grantu a jeho výsledcích.

- **Různé**

L. Vidovcová navrhla, že by se pracovní skupina mohla také zabývat tématem přístupu ke spravedlnosti. K tomu poskytla informace, které zaslala členům pracovní skupiny e-mailem před setkáním. V. Bílková komentovala nabídku s tím, že se jedná o aktuální téma, jemuž by se případně mohla pracovní skupina také zabývat, byť zatím tématu nebude zařazeno mezi již stanovené krátkodobé priority skupiny.

M. Stachová se vrátila k otázce Úmluvy o lidských právech starších osob a k práci UN Open-Ended Working Group on Ageing. Uvedla, že je plánováno 11. setkání této pracovní skupiny v dubnu 2020 v New Yorku, ale že je možné, že bude zrušeno. M. Stachová bude práce uvedené pracovní skupiny sledovat a dále o nich informovat.

V. Bílková požádala, zda by mohlo být zjištěno od L. Zíchy, jaké je stanovisko MZV k záměrům vypracovat návrh Úmluvy pro lidská práva starších osob, včetně důvodů českého skeptického postoje, a dále, zda a jak probíhá spolupráce s UN Open-Ended Working Group on Ageing.

M. Stachová přislíbila, že bude jednání UN Open-Ended Working Group on Ageing sledovat a podá o něm zprávu (další zasedání je plánováno na duben 2020, zřejmě ale bude odloženo).

Poslední poznámka směřovala k návrhu Strategického rámce přípravy na stárnutí populace. I. Schneider-Lokvencová informovala, že v současné době by měly být upravovány formální náležitosti návrhu a dokument byl nově stanoven pro období 2020-2025. I. Schneider-Lokvencová bude dále sledovat, jak bude projednávání návrhu probíhat na vládní úrovni a pracovní skupinu informovat.

- **Závěr**

V. Bílková na závěr připomněla závěry, k němuž pracovní skupina na svém zasedání dospěla (viz výše). Dále sdělila, že na program příštího setkání pracovní skupiny bude zařazen, bude-li to možné, upravený návrh námětu F. Valeše „Lékařská posudková služba“. Dále by chtěla požádat J. Vobořila, zda by mohl připravit první námět k tématu „Dostupnost alternativ k on-line řešení“. Termín konání dalšího setkání bude stanoven v závislosti na vývoji situace v ČR.